

บทความการวิจัย

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยบุรี อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

อรวรรณ ฝอยทอง
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยบุรี อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการ และปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยบุรี อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้รับผิดชอบงานการศึกษา ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองเด็กเล็ก จำนวน 112 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา สรุปประเด็นเป็นความเรียง

ผลการศึกษาพบว่า

ประชากรในการศึกษาเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สมรสแล้ว ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นส่วนใหญ่ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลา 2-5 ปี และไม่มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก

ส่วนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับดี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานวิชาการ แต่ปัญหาอุปสรรคตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ มีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ อาคารสถานที่ที่ไม่เหมาะสม และผู้ดูแลเด็กเล็กขาดทักษะของการเป็นผู้ดูแลเด็กเล็กสำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยบุรี อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยบุรี อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยบุรี อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ ว่าด้วยกระบวนการสร้างแบบสอบถามในการศึกษาที่มีคุณภาพ และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาในการสร้างเครื่องมือ
2. ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อกำหนดของข่ายในการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา
3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาที่กำหนดไว้
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความต้องการเนื้อหา (Content Validity) ระหว่างข้อคำถามกับตัวชี้วัดตามนิยามของตัวแปรตาม จากนั้นผู้ศึกษานำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความตรงและชัดเจนยิ่งขึ้นตามคำแนะนำ แล้วเรียบเรียงจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากนั้นได้สร้างแบบสอบถามในการสอบถามการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยบุรี อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของประชากรที่ศึกษา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบลรัชฎา อำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต โดยผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งวัดการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการบริหารงานทั่วไป
2. ด้านการบริหารงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารงานวิชาการ

ลักษณะแบบวัดการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นประโยคคำถามด้านต่าง ๆ ตามเนื้อหาแต่ละประเด็น โดยแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือกตอบของระดับการบริหารจัดการตามความเป็นจริงในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล มี 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ ควรปรับปรุง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะปลายเปิด (Open-ended) เป็นข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอิสระที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

สรุปผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของประชากรที่ศึกษา

ประชากรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.18 ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.85 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 53.57 สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 92.86 และไม่มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก คิดเป็นร้อยละ 55.36

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในตำบลไทยบุรี อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราชผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีทั้ง 4 ด้าน ด้านงานบริหารงานทั่วไป มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.74 รองลงมาได้แก่ ด้านบริหารบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ด้านบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 และด้านบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับดี เท่ากับ 3.61 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านการบริหารทั่วไป อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเดิมไม่ได้กำหนดรูปแบบการใช้สอยอย่างเหมาะสม ทำให้ปรับปรุงเพิ่มเติมค่อนข้างยาก สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งมีบริเวณคับแคบไม่สามารถขยายได้ ทำให้เด็กไม่สามารถทำกิจกรรมภายนอกอาคารได้ไม่เต็มที่ และการแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินไม่ชัดเจน

ด้านการบริหารงบประมาณ ได้รับการจัดสรรอย่างจำกัดตามการสำรวจจำนวนเด็กปีละหนึ่งครั้ง แต่การรับเด็กจำเป็นต้องรับตลอดทั้งปี เนื่องเป็นการแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการพัฒนาศูนย์ อย่างต่อเนื่อง

ด้านการบริหารงานบุคคล ได้รับการถ่ายโอนผู้ดูแลเด็กที่มีอยู่เดิมด้วย ซึ่งเดิมส่วนใหญ่จะมีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะการดูแลเด็กเท่านั้น ประกอบกับไม่มีวุฒิการศึกษาทางด้านเด็กเล็กอนุบาล

ด้านการบริหารงานวิชาการสืบเนื่องด้านการบริหารงานบุคคล ทำให้การจัดทำแผนประสบการณ์ การจัดทำสภาพแวดล้อมอาจจะไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ผู้ดูแลเด็กยังไม่เข้าใจในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนได้อย่าง

เหมาะสม เช่น การใช้สื่อในการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กและมัดใหญ่ นอกจากองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีแนวทางการนิเทศติดตามการเรียนการสอนที่ชัดเจนในภาพรวม

สำหรับความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้แต่ละด้าน เช่น

ด้านการบริหารทั่วไป ควรกำหนดเพิ่มเติมในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมทั่วไปของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งเป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อให้มีบรรยากาศที่สอดคล้องและส่งผลต่อการพัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งอาคารสถานที่ควรจัดให้มีความเหมาะสมกับเด็กเล็ก เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วม เป็นต้น ควรกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ร่วมกัน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของแต่ละศูนย์ฯ และควรจัดให้มีการตรวจสอบสภาพผู้ดูแลเด็กเป็นประจำทุกปี เพื่อป้องกันโรคติดต่อ

ด้านการบริหารงบประมาณควรมีการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องทุกๆ ด้าน และควรที่การวางแผนและแนวทางการใช้งบประมาณบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมกันและอย่างต่อเนื่อง

ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้ดูแลเด็กควรมีวุฒิการศึกษาที่ตรงตามลักษณะงาน เช่น ปริญญาตรี สาขาอนุบาลเด็กเล็กและปฐมวัย เป็นต้น ควรมีการจัดให้มีการอบรมผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับด้านจิตวิทยาเด็กอย่างต่อเนื่อง

ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรมีสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้เด็กและมีแนะนำวิธีใช้คอมพิวเตอร์ ตั้งแต่เด็กเล็ก ควรจัดให้มีการใช้ 2 ภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษควบคู่กันไป ควรมีการจัดอบรมด้านวิชาการสำหรับผู้รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถนำมาพัฒนาคุณภาพการพัฒนาคณะ และควรพัฒนาศูนย์เด็กให้เป็นโรงเรียนระดับอนุบาล ระดับปฐมศึกษา และระดับมัธยม ของท้องถิ่นต่อไป

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยบุรี อำเภอนาทม จังหวัดนครศรีธรรมราช ครั้งนี้จะเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลไทยบุรี มีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับดี หากพิจารณาการบริหารจัดการแต่ละด้านมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับดีทุกด้าน แต่ด้านการบริหารงบประมาณจะเห็นว่ายังมีปัญหาด้านงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนางานต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างทั่วถึง และงบประมาณในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างพอเพียง มีระดับการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นภารกิจที่ได้รับถ่ายโอนการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบล ถือว่าเป็นการบริการสาธารณะ ทำให้เทศบาลตำบลต้องดำเนินการวางแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สามารถตอบสนองตามความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ตามแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการและแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นตามหลักกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในการนำนโยบายการจัด

อนุบาล 3 ขวบ ไปปฏิบัติ ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง และ ลือชัย บุญคุ้ม (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกเรื่อง

จากการทดสอบสมมติฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยบุรี อำเภอนาทวี จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งเป็นไปตามที่ตั้งสมมติฐานที่ตั้งไว้สอดคล้องกับ ลือชัย บุญคุ้ม (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกเรื่อง แต่ด้านการบริหารงบประมาณพบว่า ไม่เป็นไปตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ เนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งจำเป็นต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในด้านอื่นๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ จึงทำให้การจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เท่าที่ควร

ผู้ศึกษาได้เปิดโอกาสให้ประชาชนที่ศึกษาได้แสดงความคิดเห็นถึงปัญหาและอุปสรรคตลอดจนให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละด้าน คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานวิชาการ เพื่อนำประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ว่า อาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคับแคบไม่สามารถปรับปรุงและขยายให้เหมาะสมได้ งบประมาณได้รับจัดสรรอย่างจำกัด และผู้ดูแลเด็กมีวุฒิการศึกษาที่ตรงตามลักษณะงานและหน้าที่ ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า สืบเนื่องมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับการถ่ายโอนจากหน่วยงานอื่น ทำให้มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ อาคารสถานที่ ข้อจำกัดของงบประมาณ ผู้ดูแลเด็กขาดทักษะในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก รวมทั้งไม่เข้าใจการจัดทำสื่อและการใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และควรจัดสภาพแวดล้อมทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้อื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้มีบรรยากาศที่สอดคล้องและส่งผลต่อการพัฒนาเด็กเล็ก ตลอดจนการวางแผนการใช้งบประมาณ เพื่อสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดแนวทางการใช้งบประมาณ และกำหนดคุณสมบัติของผู้ดูแลเด็กเล็กให้เหมาะสมตรงตามลักษณะตำแหน่งงานเพื่อให้การดูแลเด็กเล็กเป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาของเด็กเล็ก ซึ่งผู้ดูแลเด็กเล็กและผู้รับผิดชอบจะต้องมีแนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีพัฒนาทางด้านร่างกาย
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก
3. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก
4. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม ผู้สอนจึงต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่ตนรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

1. จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยบุรี อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และจากความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนั้นผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารจัดการ เพื่อให้เทศบาลตำบลได้พิจารณาไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีศักยภาพ มีความพร้อมและการจัดการศึกษา ในรูปแบบที่หลากหลายมีคุณภาพและมาตรฐาน ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่อย่างเต็มที่ภายใต้บุคลากรและงบประมาณของท้องถิ่นแต่ละแห่งที่มีอยู่ โดยการพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ และส่งเสริมพัฒนาการผู้ดูแลเด็กเล็กให้มีความรู้ เพิ่มทักษะและศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน

2. นอกจากนั้นควรให้ความสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมทุกด้านและควรให้ความสำคัญในเรื่องด้านบริหารงบประมาณในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดสรรงบประมาณในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมของแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งมีการประชุมวิเคราะห์ปัญหาด้านงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ และควรให้การสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนา โดยการจัดฝึกอบรมและศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีศักยภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้อยู่ในระดับดีมากขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

ควรนำผลการศึกษานี้ไปประกอบการศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพทั่วไปที่เป็นปัจจุบัน โดยเฉพาะด้านบริหารงบประมาณควรจะศึกษาในรายละเอียดและวิธีงบประมาณ รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับด้านงบประมาณ